

K ledinskemu imenstvu na ovršju Notranjskega Snežnika

Predlogi novih imen

Besedilo in Fotografije: Tone Wraber

V letošnjem juniju (2003) je minilo pol stoletja, kar sem prvič stopil na vrh te najvišje slovenske gore zunaj Alp. Naš tedanji tridnevni izlet, ki je imel skoraj značaj kratke ekspedicije v neznanu, je v Planinskem vestniku (54: 362-370, 1954) v članku »Snežnik spomladi« opisal naš gimnazijski učitelj ter taborniški in planinski vodja prof. Pavel Kunaver. Leta 1958 sem se na Snežnik odpravil kar peš iz Borovnice, z botaničnimi načrti pa sem se na njem nekaj dni zadrževal leta 1965 in nato spet od (vključno) leta 1994 naprej. Seveda sem bil na njem še mnogokrat na enodnevni obiskih, »kar tako«, ali pa kot vodja domačih in tujih rastlinoslovno zagretil skupin.

Skromni zemljevidi

Pri botaniziranju na snežniškem ovršju sem kmalu ugotovil, da je njegovo imenstvo presenetljivo siromašno. Na topografski karti 1:25.000 Vojnogeografskega inštituta Beograd – list Snežnik (1985), najdemo le imena Mali in Veliki Snežnik, Trije Kaliči in Žlebina, od katerih sta zadnji dve čisto na robu Snežnikovega ovršja. Tudi iskanje na nekaterih drugih zemljevidih, npr. avstrijskem (»črnem«) 1: 75.000 – list Laas und Čabar, italijanskih iz obdobja, ko je bil Snežnik del italijanske države, državni topografski karti 1:25.000 – list Snežnik (1996), planinski karti Snežnik v merilu 1:50.000 (1999) in gozdarskih kartah, ni dalo drugih imen. Prav tako spraševanje pri ljudeh (domačinih, gozdarjih) ni prispevalo k večji imenoslovni vednosti. Domnevamo sicer lahko, da je bilo imen nekoč več in to tedaj, ko so na Snežniku pasli pastirji na pregonski paši, ki pa so go lastniki snežniškega prostora ukinili proti kon-

cu 19. stoletja, nakar so bila verjetno obstoječa ledinska imena pozabljena. Kot primer naj navedem, da Henrik Freyer, poznejši varuh (kustos) Kranjskega deželnega muzeja v Ljubljani, ki se je na Snežnik povzpel 17. julija 1827, v svojih zapiskih, ohranjenih v Arhivu Slovenije, omenja ime »per Stajeh«, ki pa je danes izgubljeno. Ker je snežniško ovršje – vanj štejem predvsem območje nad zgornjo gozdno mejo, to je nad subalpinskim bukovim gozdom, ki ga v nekaj manjšem obsegu pokriva botanični rezervat – precej razgiban svet, je ledinsko imenstvo za točno oznako nahajališč posameznih rastlinskih vrst skoraj neobhodno. Nema lokrat gre za krajinsko zelo izrazite vrhove, grebene in globeli, ki jih nikakor ni mogoče spraviti pod enotno ime Snežnik. V mislih imam Snežnikove »vazale«, visoke okrog 1600 m, ki glavni vrh obdajajo predvsem na njegovi severni in vzhodni strani, od njega pa so ločeni z globokimi dragami, doli in vrtačami, kar vse prispeva k izraziti razgibanosti snežniškega ovršja. Rudolf Badjura v Ljudski geografiji (1953) terenske oblike obravnava kot del toslolvja/tlopisja, kar se mi zdi kar primerno, vendar zadnji Slovenski pravopis (2001) besedo toslolvec navaja kot slovenski izraz za pedologa. Presenetilo me je, da ta Pravopis izraza ledinski v pomenu toslolvni/terenski sploh ne pozna.

Lastni prispevek

V tej potrebi in zadregi sem precej imen naredil na novo, vendar sem z njihovo objavo dolgo odlašal, saj sem se zavedal, da posegam na področje, na katerem kot prišlek od drugod (Ljubljancan štajersko-kraških staršev) nimam pravic

za poimenovanje. Je pa res, da sem nekatera od teh »novorojenih« imen, ki jih domačini ne poznajo, že uporabil v poljudnem prikazu snežniške flore in vegetacije in jih tudi vnesel na karto, objavljeno v tem članku na str. 420 (Proteus 59: 408-421, 1997). Ko sem v 7.-8. številki tekočega (103.) letnika Planinskega vestnika prebral članek Milana Orožna Adamiča »O zemljepisnih imenih ...«, se mi je zdelo primerno, da svoje predloge za obogatitev snežniškega ledinskega imenstva predstavim širši gorniški in zemljelovni javnosti, kar naj se zgodi v našem uglednem nadstoletniku Vestniku.

Imena so navedena po abecedi, s hkratno razlago in/ali utemeljitvijo. Preden jih naštejemo, bi sicer moral napisati kaj več o nekaterih, zlasti še lastnih pogledih na krajevno-imenske novotvorbe, zlasti še, če gre za imena, izpeljana iz osebnih imen, vendar naj članek ne bi bil predolg, pre-

Karolinov vrh v jesenskih barvah (bukovje in ruševje) s skalno glavo na vzhodnem vršiču.

dvsem pa ne nabit s suhoparnimi podatki. Vsekakor sem se skušal ravnati po obstoječi krajevni rabi splošnih krajevisnih (ledinskih, terenskih, tloslovnih po Badjuri) oznak (npr. draga, dol), pri osebah pa upoštevati le tiste, ki so že pokojne, predvsem pa tako ali drugače zaslužne za snežniški prostor. Kar zadeva prvo, ne odobravam npr. predvsem julijsko-alpske »konte«, ki na tem (notranjskem) prostoru nima domovinske pravice, a je bila na Snežniku po nemarnem že uporabljena, pri drugem pa se mi predlog Davida Ipavca (v omenjenem članku M. Orožna Adamiča) za imeni Davidov Kanjavec in Davidova gora brez natančnejše utemeljitve zdi do kraja neprimeren. Ledinska imena, narejena iz lastnih osebnih imen, so v slovenskih gorah nasploh redka (Košutnikov turn, Trupejevo poldne, Staničev vrh) in jih v večjem obsegu sploh ne kaže na novo tvoriti. Bolj pogostna so najbrž le v stenah (npr. Brinškov kamin, Čopov steber, Jugova grapa, imena plezalnih smeri).

Nadmorska višina, ki jo navajam pri posameznih imenih, je povzeta iz Temelnjega topografskega načrta Republike Slovenije v merilu 1:10.000, list Čabar 1, (c) Geodetska uprava Slovenije, Tisk IGF, Ljubljana 1975.

Kindlerjev vrh z Vzhodnim čelom je vzhodni stražar Velikega Snežnika, od njega ga loči globoki Vzhodni dol. Pogled z bližine kraja, na katerem je nekoč stala prova planinska kočna na Snežniku (1874).

Od naštetih imen ime Prepad ni novo, saj je že zapisano v pravkar navedenem Temeljnem topografskem načrtu. Omenjam ga le zato, ker zanj, še bolj pa za kraj, ki ga označuje, vedo le redki. Ob Holarini naj spomnim na to, da je s tem imenom Drago Karolin v članku »Snežnik in planinstvo« (str. 8), ki je izšel v zborniku Snežnik (PD Ilirska Bistrica, 1977), označil greben (vrh) višine 1685 m na vzhodni strani snežniškega ovršja, po mojem predlogu Kindlerjev vrh. V Temeljnem topografskem načrtu pa je Holarina ime za globoko uleknino (1284 m) severozahodno od Gašperjevega hriba.

Predlogi imen

Brinškove peči: številne skalne glavice (od jugozahoda proti severovzhodu kote 1631 m, 1627 m, 1611,5 m, 1613 m, 1622,5 m in 1597,5 m) med Malim Snežnikom in Karolinovim vrhom, ki tvo-

Velika Kolobarnica v jesenskih barvah je zelo nazoren primer vrtače z vegetacijskim obratom, ko se ruševje ne širi samo nad bukovjem, ki na Snežniku tvori zgornjo gozdno mejo, temveč tudi pod njim. Obenem v naših krajih tudi redek primer za spodnjo gozdno mejo. Na sliki ni vidno vzhodno pobočje z breznom, iz katerega teče mrzel zrak in omogoča uspevanje visokogorskega čvrstega šašja. Na levi strani vršnega oboda vzhodna vršiča Brinškovih peči, na skrajni desni skalnati vzhodni vršič Karolinovega vrha.

rijo severozahodni obod Male in Velike Kolobarnice. Ime po Bogumilu Brinšku (1884-1914), zaslužnem planincu (drenovcu), jamarju in fotografu, doma iz Trnovega.

O njem Pavel Kunaver v Planinskem vestniku (20: 169-172, 1914), Martin Jevnikar v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu (3: 140-141, 1976) in Vojko Čeligoj v Knjigi o Snežniku (str. 63, 2000).

Glavica: zaobljena vzpetina (1598 m) severo-severozahodno od Snežne vrtače (1569,1 m).

Grčovski vrh: najjužnejši vrh (1684,1 m) v grebenu na vzhodni strani Velikega Snežnika; južno pod njim vodi steza z Velikega Snežnika proti Gašperjevemu hribu. Imenoval sem ga tudi že Velesji vrh, po pogostnem pojavljanju velese (*Dryas octopetala*) na njem. Pravopisno ne povsem ustrezno pisno obliko pri tem in naslednjem imenu ohranjam zaradi izhodiščnega imena Grčovec.

Snežna vrtača 5. 7. 1999. Za njo obsežna Smrekova draga v poletnih barvah. Med bukove in ruševje se uriva ozek pas smrečja, od česar ime.

Grčovsko sedlo: nanj (1664 m) pripelje steza iz zasmrečene travnate drage Grčovec.

Holarinsko sedlo: travnato sedlo (1517,5 m), ki se na svojem severnem koncu spušča v globoko uleknino Holarino (1284 m) med snežniškim ovršjem in Gašperjevim hribom.

Holarinski vrh: skrajna jugovzhodna skalna vzpetina (1559 m) snežniškega ovršja nad Holarinskim sedlom; južno od njega vodi steza proti Gašperjevemu hribu in Leskovi dolini.

Južno čelo: skalni odlom na jugovzhodni strani Velikega Snežnika; med njim in Grčovskim vrhom vodi steza z Velikega Snežnika proti Gašperjevemu hribu.

Kališki vrh: skrajna severna vzpetina (1593,1 m) snežniškega ovršja jugovzhodno od Treh Kaličev.

Karolinov vrh: z ruševjem porasla vzpetina (koti 1612 in 1624 m) jugo-jugozahodno od Kališkega vrha, na vzhodni strani zelo skalnata (kota 1624 m). Imenovan po vsestransko zaslužnem bistriškem planincu Dragu Karolinu (1901-1993).

O njem Minka Pahor v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu (19: 649, 1994) ter Vojko Čeligoj v Planinskem vestniku (86: 491, 1986, 93: 284, 1993) in Knjigi o Snežniku (str. 142, 2000).

Kindlerjev vrh: najvišja vzpetina (1680 m) v grebenu na vzhodni strani Velikega Snežnika, imenovana po Viljemu Kindlerju (1912-1994), rojenem v Leskovi dolini sredi snežniških gozdov, v katerih je služboval kot gozdar, pozneje pa si prizadeval za hortikulturno ureditev Ilirske Bistrice.

O njem Minka Pahor v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu (19: 644-645, 1993) in Jože Maljevac v Gozdarskem vestniku (52: 287-288, 1994).

Mala Kolobarnica: vrtača na severni strani Velikega Snežnika z manj izrazitim vegetacijskim obratom (1519 m), jugozahodno od Velike Kolobarnice.

Malo čelo: skalni odlom na jugozahodnem pobočju Malega Snežnika.

Nastlana vrtača: vrtača (1407,5 m) jugovzhodno od Prepada, že povsem v gozdnem pasu in zato na debelo prekrita z bukovim listjem, pod katerim se dolgo ohranja sneg.

Prepad: divji skalnati svet severovzhodno od Velikega Snežnika. Najbolj vzhodno leži severno-

južno potekajoča soteska s prepadnimi stenami, ki se na obeh straneh razširi v zaokroženo globel; spodnja (severna) je s skalno pregrado ločena od dola, ki se spušča v Nastlano vrtačo. Proti zahodu je 20 m globoka udornica s prepadnim ostenjem, ki ji sledi podolgovat dol s prepadnima stenama, poteka pa približno v vzhodno-zahodni smeri.

Severno čelo: skalni odlom na severo-severozahodnem pobočju Velikega Snežnika, nad Malo Kolobarnico.

Skrita vrtača: majhna vrtača (1510,3 m) jugozahodno od Smrekove drage.

Sleme: z ruševjem porasel dolg greben (1592,3 m) na jug od Obračališča (= konca snežniške ceste, 1562,8 m), ki poteka v jugovzhodni smeri.

Smrekova draga: največja uleknina na severovzhodni strani Velikega Snežnika s štirimi glavnimi malimi vrtačami (od juga na sever: 1426,9 m, 1416,9 m, 1408,2 m in 1435,8 m; med zadnjima dvema smrekov gozdom).

Snežna vrtača: s snegom dolgo, v nekaterih letih daleč v poletje pokrita vrtača (1569,1 m) na severo-severovzhodni strani Velikega Snežnika.

Srednji Snežnik: vzpetina (1676 m) v grebenu med Velikim in Malim Snežnikom.

Velika Kolobarnica: značilna vrtača z zelo očitnim vegetacijskim obratom na severni strani grebena med Velikim in Malim Snežnikom (1502,2 m).

Veliko čelo: skalni odlom na južnem pobočju Velikega Snežnika.

Vzhodni dol: izrazita podolgovata globel (1571,8 m) na vzhodni strani Velikega Snežnika, ki se na vzhodu dvigne v Kindlerjev vrh.

Vzhodno čelo: skalni odlom na vzhodnem pobočju Kindlerjevega vrha.

Naj še povem, da so bili z večino predlaganih imen že seznanjeni nekateri ugledni bistriški planinci, med njimi npr. Vojko Čeligoj, in jim niso nasprotovali, nekatera pa so tudi že sprejeli. ○

